

ORATIO DE VITA ET MORTE CLARISSIMI
VIRI, MEDICI ET PHILOSOPHI PRÆSTAN-

tissimi, D. Leonharti Fuchsi, artis medendi in
Academia Tubingensi Professoris
doctissimi.

A DOCTISSIMO VIRO GEORGIO HIZLERO, GRÆCA-
rum & Latinarum literarum in eadem Professore
habita & scripta.

MAGNOPERE vellem, vel cuperem potius: Reflor magnifice, Comites & Ba-
rones generosi, clarissimi Doctores, Auditores nobilitate generis, eruditione &
virtute ornatissimi: Maxime, inquam, cuperem, Deus Opt. Max. fecisset, vt cla-
rissimum virum Leonhartum Fuchsum, Medicum & Philosophum præstantis-
simū, in inelyta hac Schola valentem potius videre, & de hoc loco sæpe multumq̃
adhuc dicentem audire potuissemus: quàm vt eundem mortuum desideraremus, & pro vetusto
& iam olim recepto more oratione publicè ornaremus. Ita enim nos, patrono & præceptore, sum-
mis animi & corporis dotibus ornatissimo, orbatu non essemus: Respub. præsidio salutari & præ-
claro ornamento non esset spoliata: Senatus haberet eum virum, qui annis triginta fuit collega
consuetudine iucundissimus, officio amicus coniunctissimus, socius in dandis accipiendisq̃ con-
silijs fidelissimus. Sed quia ab immortalis Deo, omnia optimè regente & gubernante, is nobis,
Scholæ, & Reipublicæ ereptus, & ex hac ærumnosa vita in cælestem patriam euocatus est: nos
miseriam nostram deploremus: felicitatem, qua iam in sempiterna vita, cum omnibus cælesti-
bus ciuibus fruatur, ei impeditam non velimus: ad res præclaras & egregias eius exemplo nos
excitemus: memoriam denique sempiternam, cum summa pietate, obseruantia, & celebratio-
ne laudum & virtutum ipsius amplectamur, conseruemus, illustremus. Qua sanè voluntate
& consilio Senatus huius Scholæ, in hunc celeberrimum literatissimorum hominum conuen-
tum sum progressus. Doleo autem, & doleo vehementer: orationem meam illius virtutibus
nullo modo adequari posse. Tot enim, & tam præclaræ fuerunt: vt vel optimus Orator, si eas
non dico ornare verbis, sed pro dignitate enarrare conetur, defatigari posset. Ego verò liben-
ter agnosco, libenter etiam fateor: ingenium in me admodum esse exiguum, exercitationem di-
cendi penè nullam: iudicium ita tenue: vt in hac clarissimorum hominum corona, de tanti
viri laudibus, sine pudore dicere non possim. Veruntamen cum hoc imbecillitati meæ, non ma-
litiæ sit tribuendum: vos humaniter de me iudicaturos: hanc meam qualemcunq̃ operam pro
vestra benevolentia singulari in optimam partem accepturos: meq̃ pauca quædam de præcipuis
huius viri, de vniuersa re Medica optimè meriti, ornamentis dicentem (in quo omnis hac mea
versabitur oratio) benignè audituros spero atq̃ confido: præsertim cum me officiosè, piè, & obe-
dienter facere intelligatis. Porrò, vt à principio omnia repetam: quo alios, qui præclarus id
possunt, quàm ego, excitem, illiq̃ habeant, in quo stylum suum exerceant: natus fuit Leonhar-
tus Fuchsius Wendinge, quod Rhætia est oppidum, pulcherrimo loco situm, ad ditionem Du-
cum Bauariae pertimens: anno salutis humanæ, supra millesimum quingentesimum primo. Pa-
trem habuit Ioannem, ex patre consulari eiusdem nominis generatum: Matrem verò Annam,
è Dentenorum consulari etiam familia natam. Semper ea familia ab omnibus ciuibus honesta-
tis studiosa est habita. Vterq̃ parens amans virtutis, pietatis, & religionis fuit: imprimis mater,
probatis moribus & nota atq̃ testata prudentia omnibus fuit commendata. Ac quoniam similes
sui filios, parentes boni esse volunt: filium etiam optimè institui, & ad religiosam pietatem eru-
diri cupiebant. Nam, vt Philosophus testatur: ἡ μὲν γὰρ διαφύλαξις τῶν οὐτως εὐθὺς ἐν νεότητι ἀδιδου-
ῶν καὶ τῶν ἀλλοτρίων καὶ τῶν ἀλλοτρίων: non parum refert, hoc aut illo modo statim à pueris assuescieri: sed
plurimum: imò verò in hoc sita est omnis vis. Itaq̃ cum primùm infantia anni præterisset: & ad-
uentare pueritia inciperet: mater honestissima mulier, ad literarum Magistris filium deduxit.
Pater enim mortuus est, cum annum filius ageret quintum. Primum autem studiorum tempus in
patria consumpsit. Fuerunt illis temporibus inauspicati labores discipulorum. Cum enim illi, qui
ætatem puerilem informabant, in docendo rationem sædam, varietate vagam, obscuritate diffici-
lem, sequerentur: fiebat, vt pueritia, docta, erudita, & eleganti institutione careret. In illa tamen
conturbata docendi ratione, regularumq̃ & præceptionum multitudinem vasta, eiusmodi ingenij
acumen in puero elucebat: vt magnā de se spem præberet omnibus. Quò magis reprehendendi sunt
illi, qui hodie in tanta rerum omnium ad discendum occasione & facilitate, in summā negligentiam
incurrunt: nec naturā suam artibus ingenuis erudiri patiuntur. Paulò post literarū studia aliquo
modo à barbaris Magistris, et informatione sæda, vindicari cœperunt. Ideo cum literarū ludus Hail
brunnensis

D. LEONHARTI FUCHSII.

brunnensis præ cæteris celebraretur: eiq; præfesset vir bonus, bonarum artium Magister, Conradus nomine: ad pleniorum ingenij cultum, cura matris ac propinquorum, anno ætatis decimo missus est Hailbrunnum, quæ ciuitas est Imperij. Habebatur is Magister, pro illorum temporum conditione doctus: & certè eius integritatem, & in docenda iuuentute assiduitatem & fidem, multi prædicabant. Hic in cæteris auctoribus, quos explicabat, Terentij optimi Latine linguæ auctoris Comædias, & Horatij odas in schola sua interpretabatur. Eo in loco ita se gessit Fuchsius: vt & Magister ingenium eius laudaret, & alij mirarentur. Annum versatus in Schola Hailbrunnensi, Erphorasiæ Turingiæ ciuitatem est missus: atq; in ludo, qui à D. Maria virgine nomen habebat, quod literarum studia in eo florent, dicendi artes, & varia Poëtarum genera, magna diligentia & fructu audiuit. Sub hac disciplina cum annum & sex menses mansisset: ita ingenium & diligentiam suam omnibus approbavit: vt dignum iudicaret, qui ad præstantiores Magistros mitteretur. In hoc enim primo studiorum cursu, initio statim egregia quædam indoles in eo apparuit: acumen in percipiendo præclarum: ardor in dicendo talis: vt omnibus singularis & eximia virtutis & doctrinæ spem afferret. In publicam itaq; eiusdem ciuitatis Scholam (Academiam vocant) se contulit: in qua exiguo tempore tantum in literis & pietate profecit: vt Baccalaureus (quo nomine honorum initia in Academijs appellantur) fieret: eamq; de se opinionem commoueret, vt alijs quoq; docendis idoneus haberetur. Quare in patriam reuersus: consilio amicorum & cognatorum ludum aperuit. Quod munus Fuchsio ideo demandabatur: vt studijs suis patriæ seruiret: sibi verò nomen compararet. Ac certè magna fide, diligentia, assiduitate, auditorum fructu, in patria officioso annuum cum dimidio est functus. Cæterum cum studium discendi ardens, & ambitio honesta, hortaretur eum: vt ad maiores dignitatis gradus contendendum sibi iudicaret (ad maiora enim natum fuisse euentus docuit) Ingolstadium ad ampliorem ingenij cultum capiendum est profectus: anno salutis humanæ supra mille quingentos decimo nono: quo anno Carolus Austria Princeps, & Hispaniarum Rex, Romanorum Imperator est electus, annos vndeviginti natus: Mensis Iunij die vigesimo octauo: quo die Alexander Magnus à vita discessit Babylone, anno ætatis trigesimo secundo, ante Christum natum trecentesimo vigesimo tertio. Illo tempore totum se artium & Philosophiæ studijs addixit. Floruerunt eodem tempore Ingolstadij præ cæteris Ioannes Capnion: qui, quod vir bonus, pius, & trium principalium linguarum, Latine, Græcæ, & Hebraicæ, peritissimus esset: à Monachis & horum propugnatoribus grauissimè vexabatur: itemq; Iacobus Ceporinus, tribus etiam linguis vir eximie doctus. Hos præ cæteris audiebat, obseruabat, colebat: tum quod magnam horum nomen in viris doctis esset: tum quia intelligeret, eos rectè de literarum studijs iudicare. Sæpe hi de conturbata & fœda multorum docendi via dicere: errores longè lateq; diffusos exponere & in generali ruinam diuini cultus demonstrare: temporum morumq; vitia indicare: sæpe optare & monere, vt Scholæ & Ecclesiæ rectè constituerentur & emendarentur. Horum consilio & auctoritate permotus: ad Latine linguam & Philosophiæ studia, literas Græcas, Fabium & Ciceronem imitatus, adiunxit. Voluit enim præstantissimi auctores veriusq; linguæ peritiam esse coniunctam. In his omnibus tantis breui tempore progressus fecit: vt Magistri liberalium artium titulum atq; insignia assequeretur. Factum hoc est decimo septimo die Ianuarij, anno salutis humanæ supra mille simum quingentesimum vigesimo primo: quo Lincij Ferdinandus Austria Princeps, Ludouici Vngariæ Regis sororem, Annam duxit in matrimonium: Solimannus Turcarum Imperator Belgradum (olim Taururum, hodie Alba Græca vocatur) Vngariæ propugnaculum cepit. Hisce temporibus maximus Theologus Martinus Lutherus, excitatus concionibus Pontificiorum declamatorum, cum scribere incepisset: Religio ad veritatem est reuocata. Fuchsius, quoniam optimum & salutare studiorum atq; doctrinæ genus id esse iudicabat, quod suam industriam & progressus ad religionem & pietatem aggregaret: Luthericæ etiam libros legere voluit. Ex his cum cognouisset: non quibuslibet hominum doctrinis habendam esse fidem: sed omnia expendi oportere: præterq; eam doctrinam, quæ sit à Prophetis & Apostolis relicta, non esse recipiendam aliam: Pontificum præstigijs animaduertere et odisse, & maturè amore veritatis, & reslorescentis doctrinæ flagrare cepit: cuius rei postea documenta præclara dedit. Factus bonarum artium Magister, medendi arti perdiscendæ operam dedit, cuius Doctoribus & Professoribus diligentem assiduamq; auditorem atq; discipulum se præbuit: ita tamen, vt Græcarum literarum studia, à quibus Medicinam originem desumpsisse non ignorabat, coleret semper & amplecteretur. In hoc studio tantum breui tempore consecutus est: vt & hanc linguam optimè calleret: & ne interpretes sequeretur, scriptores Græcos ipse legeret, vt sua lingua ipsos loquentes quasi audiret. Hac ergo diligentia, hoc instituto, hac assiduitate, magnam doctrinam paucis annis sibi comparauit: quam quotidiano labore, exercitatione, atq; constantia ita auxit: vt solenni more honores, quos Doctores vocant, anno supra mille quingentos vigesimo quarto, calendis Martij, consequeretur. Atque ita paucis annis, per omnes Scholasticos honores ascendendo, omnibus est ornatus: & ita ornatus: vt non mane nomen haberet: sed doctrinam

firmam

ORATIO DE VITA ET MORTE,

Erinam præclaram, eruditionem excellentem, laboriosissimo literarum studio comparatam. Porro cum magni ingenij excellentisq; animi sit: studia sua ad utilitates publicas & hominum salutem referre: Doctor noster, ut & ipse multos iuuaret, Monacum, Bavaricæ ditionis ciuitatem, est profectus: vbi maxima dexteritate, & multorum salute, artem medendi factitauit. Hoc tempore de vxore ducenda, quæ rei familiaris curam gereret, deliberare cepit. Etsi enim ita inde ab adulescentulo vixisset: ut liber ab omni cupiditate & libidine semper esset visus: nec de eius temperantia & continentia boni viri dubitarent: tamen cum vitam cælibem grauibus de causis improbaret: amicorum consilio, primam vxorem, Annam Fridpergeram duxit: puellam virginem honestissimam, natam honesto loco, benè educatam, cum qua in matrimonio castissimo annis multis coniunctissimè vixit: & vtriusq; sexus liberos suscepit decem, filios quatuor, & sex filias. Paulò post Monaco relicto, rursus Ingolstadium se contulit: & quia cupidissimus literarum erat: & quia eius opera ad docendam medendi artem expetebatur. Venit Ingolstadium anno salutis nostræ millesimo quingentesimo vigesimo sexto: die vigesimo tertio mensis Maij. Hoc suscepto munere, cum biennium Ingolstadij docuisset summa cum fide ac diligentia: ab illustrissimo Principe, Georgio Marchione, ad exercendam medicinam, honorifico salario Onoltzbachium accersitus fuit: anno supra mille quingentos vigesimo octauo, die decimo octauo mensis Maij. Vfus est multùm eius opera & consilio, motus fama viri, & re ipsa confirmatus, is, de quo dicimus, Marchio. In curando enim eam diligentiam & industriam adhibuit semper: ut Deo fortunante iuuaret plurimos. Non possum silentio hoc loco præterire, quod memorabile videtur: ex quo eius in curando industria apparebit. Anno salutis humanæ supra millesimum quingentesimum vigesimo nono, quo Turci Viennam Austria obsederunt: nouum genus morbi Germaniam inuasit. Homines enim sudore pestifero affecti, intra vigesimam quartam horam, aut ex hac vita demigrabant: aut, si virus exudassent, valetudinem pristinam paulatim recuperabant. Ea grassante lue, quia remedium multis erat incognitum, multa perierunt millia. Illo tempore Medicus hic noster, Dei aeterni propitio fauore, pro sua solertia, vitam multorum conseruauit. Ex quo, non tantùm fauorem & charitatem multorum, sed laudem quoq; & admirationem à præstantissimis ea facultate viris est adeptus. Morbus ille vulgò dicebatur sudor Anglicus. Nam Henrici septimi Britannicæ Regis primo, qui fuit salutis humanæ supra mille quadringentos nonagesimus sextus, eadem lues insulam illam inuasit. Ita autem eo in loco medicinam exercebat: ut literarum studia nunquam intermitteret. Cum enim studijs & laboribus suis non solùm principi & presentibus prodesse vellet: verùm etiam alios iuuare cuperet: medicinam scriptis multis in lucem emisit, tum illustrare cepit. Extant eius lucubrationes vtilissimæ, annis illis quinq;, quibus Onoltzbachij cum Marchione fuit, ab eo scriptæ, quæ valde probantur doctis: quas hic recensere non alienum videtur: ut intelligatis ipsum maturè medendi artem illustrare cepisse. Sunt autem hæc, dum Onoltzbachij fuit, ab eo scripta: Compendiaria ac succincta admodum in medendi artem ἀσκησις siue introductio: Liber sextus Epidemiorum Hippocratis è Græco in sermonem Latinum translatus, cum commentarijs luculentissimis: Apologia aduersus Hieremiam Triuerium Brachelium Medicum Louanensem, qua monstratur, quòd in viscerum inflammationibus, pleuritide præsertim sanguis è directo laborantis lateris mitti debeat: Paradoxorum Medicinæ libri tres, in quibus multa, à nemine hætenus prodita, Arabum atatisq; nostræ Medicorum errata confutantur: & obiter Sebastiano Montno Medico Riuoriensi respondetur. Sub idem tempus gubernatio Academicæ Ingolstadiensis, clarissimo Iureconsulto Leonharto Eccij, à Guilhelmo Bavaricæ duce, commissa fuit. Is, quòd Fuchsum Medicinæ virum peritissimum iam antè cognouisset, effecit: ut iterum ad docendam Medicinam vocaretur. Factum hoc est anno supra mille quingentos trigesimo tertio. Sed eò cum venisset: quòd missarum nundinationes improbaret: & Euangelij doctrinam sanam, quam ex nostrorum scriptis didicerat, & in qua Onoltzbachij confirmatus fuerat, maxima constantia profiteretur: & Cœnam integram, vel, ut loquuntur, sub vtraq; specie, omnibus communicandam iudicaret: docendi munere fungi non potuit. Etsi enim illis, qui Ingolstadij tum erant, hominis excellens eruditio cognita, isq; ea institutus disciplina erat: ut bonorum gratias iam antè sibi conciliaffet: habuit tamen propè omnes, quòd humana potentia & pontificia tyrannide niterentur, & magnoperè confiderent, importunos: præter Leonhartum Eccij Iureconsultum, qui eum defendebat: tum quia virum doctissimum esse sciret: tum quia iniustissimam causam mimicitiarum vel potius odij, esse animaduerteteret. Nihil enim aliud ipsos ad maleuolentiam prouocarat: quàm quòd firmus & immotus in doctrina Euangelij pura defendenda persisteret: eos summo studio & diligentia ad eandem hortaretur: ad correctionem vitæ morumq; commoneret. Saluberrimum consiliùm hoc fuit. Sed plus apud eos superstitio & cupiditas ad odium valuit: quàm ad amorem & obseruantiam, tanti viri eruditio & doctrina. Itaq; cum turbulentis consilijs oppugnare optimum virum non cessarent: & seditiosis clamoribus rem agerent: Fuchsius mendacio atque adulationi, libertatem & veritatem magno etiam suo periculo

D. LEONHARTI FUCHSII.

periculo ante posuit. Eodem ergo anno, quo redierat, iterum discessit Augusti mensis die nono. Prima namq. viri boni laus est, mortem pro religione, si necessitas postulet, oppetere: proxima excedere ijs locis, in quibus sine impietate consistere non licet, & emendatio vitiosa disciplina atq. doctrina præfractè recusatur. Sed vt reuertar, vnde nonnihil digressus sum, Fuchsius Ingolstadio cum discessisset, Onoltzbachium iterum, à Marchione vocatus, se contulit. Vnde quòd oppido pestilentia malum esset infestum, mox Culmbachium, cum Friderico Marchione seniore, patre Georgij, reliquaq. Marchionum familia, cum suis se conferre coactus fuit. Ibi vltra annum commoratus, redijt Onoltzbachium, anno supra mille quingentos trigesimo quarto: quo Rex Persarum (Sophum vocant) duplici clade Turcos in oriente affecit. Haclenus breuiter commemoravi, quæ Wendingæ, Hailbrunni, Erphordia, Ingolstadij, & apud Marchionem egerit Fuchsius: restat, vt reliqua vitæ, à qua maximarum & amplissimarum virtutum exempla peti possunt, cursum enarremus. De qua rogo vos, vt me pauca dicere æquo animo patiamini. Ad hoc ipsum ferè tempus illustrissimus Princeps D. Ulricus celeberrimæ memoriæ, nostri Principis pater, recuperata iam ditione sua, Pontificiam superstitionem repudiare & abolere, & Ecclesias iuxta verbi diuini præscriptum constituere cepit. Ac quoniam cognouerat, veram Religionem miris subinde artibus & machinis aduersariorum oppugnari: ea, qua sapientia fuit, facile vidit: ditioni suæ florentissimæ, nisi præcaueret, paulatim defuturos non Theologos modò, sed Iureconsultos etiam, Medicos, cæterarumq. disciplinarum Professores, quæ hominum genera semper necessaria sunt Rebus publicis. Itaq. vt aliquod esset remedium contra mala, quæ impendere videbantur: accersitis viris doctissimis, & conductis honorificis salarijs, Academiam hanc nostram auxit, cum lauit, ornavit. Illo tempore, cum Medici nostri virtus & doctrina excellens, publica fama commendaretur: optimus Princeps eius quoq. operam liberali salario condixit: & suæ Academia adiunxit: à quo tempore semper eum benignissimè est complexus Princeps. Patris vestigijs filius etiam, illustrissimus, & præstantissimus pietate, virtute, sapientia Princeps, D. Christophorus, dominus noster clementissimus, insistens: propter viri doctrinam, multarum rerum experientiam, inq. iudicando prudentiam, Fuchsiu dilexit & magnificè, neq. solum in primis Medicis habuit, sed eius etiam salariu amplificauit. Quo etiam tempore summus Theologus Ioannes Brentius Hala Sueuorum, vt de Academia constitutione, eo etiam præsentè delibaretur, ab eodem Principe Ulrico est accersitus. Huius annua opera & Ecclesiæ & Scholæ utilis & maximè salutaris fuit. Sed de illo hoc loco plura non dico: ne alijs dicere adulanter, alijs blandiusculè videar, tamet si verè. Cum Tubingam venisset Fuchsius, (venit autem eò mensis Augusti die decimo tertio: anno salutis nostræ millesimo quingentesimo trigesimo quinto) & munus suum in Scholâ suscepisset: celeriter consecutus est multorum admirationem: & hæc Academia cepit tunc mirabiliter frequentari & celebrari: tum propter alios doctissimos viros, (ex quibus nonnulli in hoc publico sunt conuentu,) tum propter hunc Medicum nostrum præstantissimum. Nam, Deum immortalem, quàm amans honestatis, religiose pietatis, & celestis veritatis semper fuit? Quæ animi magnitudine & constantia? Quo studio, diligentia, assiduitate, in docenda iuuentute? Quàm exquisita optimarum literarum cognitione & doctrina? Quàm studiosus Reipublicæ? Quæ mentis integritate? Quæ fide, & consiliorum prudentia in negotijs publicis? Si conare omnia persequi, me non solum tempus, sed etiam vires deficerent. Xenophon, Plato, & alij commentarios quosdam de illis, quæ Socrates egit, quæquæ dixit, confecerunt (ἀπομνημονεύματα vocarunt) vitia profectò, & omnium cognitione digna. Sed si omnia Medici & Philosophi nostri dicta atq. facta colligerentur: cum Socratis consilijs componere vsu, prudentia, religiosa pietate, non dubitarem. Sunt enim nostris temporibus, & Ecclesiæ Christi accommodatiora. Etenim si virtutes, quæ in Philosopho & Medico Christiani nominis inesse debent, considerentur: an non tales illæ in eo extiterunt: vt non apud nos, & in Germania solum: verum etiam apud exteras gentes & nationes in regionibus remotis, sint notæ? Vt enim à Religione & pietate erga Deum (vnde tanquam ex fonte, omnis veræ virtutis & sapientiæ principium dimanat,) initium sumam: Religione veræ & pietate nihil habebat prius Fuchsius, aut antiquius: huius amore sic flagrabat, vt semper eam admirabili constantia colendam statueret: ab hac in omnibus actionibus principium sumebat: huic primam, huic postremam diei horam tribuebat: Contrariam veræ pietati doctrinam, non verbis tantum, sed reipsa etiam condemnabat, etiam tum, cum esset summum periculum. Præclarè Metellus dixisse fertur: Improbè facere, proprium esse sceleratorum hominum: Rectè agere, si absit periculum, aut utilitas etiam inuitet, commune bonis cum malis: Laudabiliter autem facere, quando cum facto honesto periculum aut incommodum coniungitur, peculiare esse bonis & fortibus viris. Laude digna Metelli oratio. Virtus enim ijs exercitationibus nitescere vult: quæ cum molestijs societatem habent, atque cum periculo sunt coniuncta. Eadem laus nostro etiam Medico rectè tribuitur. Non enim solum in pace, otio, & reipublicæ tranquillitate, veræ pietatis studiosissimus fuit: sed & in saeuissimis tempestatibus & fluctibus, puram doctrinam, in qua institutus, & sacrarum librorum

):(lectione

ORATIO DE VITA ET MORTE,

lectione confirmatus erat, palam est professus, ac acerrimè propugnauit. Testis est constantia Ingolstadiensis. Testes sunt superiorum temporum, post bellum sociale, perturbationes & periculosi motus. Testis est liber ille, nescio, quorum mercenaria opera confectus, vulgò Interim dictus: quòd præscriberet, quid interim, dum Concilij decreta publicarentur, seruandum esset illis, qui falsam doctrinam, vitiosos cultus, atq; ritus in suis Ecclesijs sustulissent. Hæc formula cum vrgeretur tum minimè clementer: multi, in primis Ecclesiæ Doctores, qui eam, quòd contraria veritati, & ex mendacijs, & horrendis nominis diuini contumelijs constata esset, non approbabant, miserè afflicti & vexati fuerunt: alij loco moti, alij eiekti, alij reuincti catenis in custodiam dati. In his quasi procellis, studijs hominum huc illuc inclinantibus, animisq; formidine concussis & occupatis: Fuchsius noster, vt initio Euangelij doctrinam Ingolstadij maxima constantia professus fuerat: ita & tum, in ista, dico, tempestate, nullius periculi terrore vel metu induci potuit: vt de veritatis celestis & sanæ doctrinæ studio quidquam remitteret. Erat enim robore animi, & constantia singulari munitus: & tam in rebus aduersis, quàm secundis, in hincera doctrina defendenda constantissimè perseuerabat. Caterùm cum religionis amantissimus fuisset semper: tanta fuit in viro grauitas: vt nihil aut in verbis aut in factis sentiretur: quod non vel morum disciplina & literis, vel aliorum commodis, vel publicis utilitatibus inferuaret: nihil leue, nihil ineptum: prudentes & pia cogitationes: profana omnia dicta & facta fugiebat. Quibus omnibus quantam auctoritatem sibi comparauerit, non attinet dicere. Sunt hæc magna. Quid cætera? In docendi munere, quanta sedulitas, fides, diligentia? Duabus autem maximè rebus in docendo necessarijs, summam consequebatur laudem: tum illa artium via, quæ a Græcis dicitur: tum sermone puro, perspicuo, & aperto. Nam in explanandis Medicorum scriptis, primùm expeditissimam & utilissimam viam cognoscere & inire: nihil à re alienum asserre: verba sensumq; genuinum diligentissimè explicare: non diutius hæere & immorari, quàm res, quæ ad cognoscendum exponebatur, requirere videretur: eorum, quæ necessaria ad explicandum erant, nihil omittere. Deinde tam purè, tam apertè, tam simpliciter omnia tradere, vt facilimè omnes assequerentur. Itaq; non tam ordine & modo, quem seruabat, optimo, quàm orationis elegantia animos auditorum conciliare, ita vt cum fastidio ipsum audiret nemo. Huius rei inter multa alia, exemplum potest esse anatomæ: quam docuit dexteritate & perspicuitate singulari. Humani enim corporis partes, & singularum partium actiones & figuras ostendebat: omnium ossium, cartilaginumq; naturam, musculos, venas, arterias, neruos, & cætera indicabat, & oculis subiiciebat: ac quasi contrario ordine, quàm eo, quo factum est, corpus resoluerebat. Quo nomine magni nominis Medicum, & anatomæ illustratorem, Andream Vesaliū Bruxellensem magnificabat: quod ante illa tempora nemo eo exquisitius, aut industria maiore, partes humani corporis, & singularum actiones, situs, figuras annotasset, & ante oculos posuisset. Vesalius non modò Fuchsiū vicissim diligebat: sed tanquam annis superiorem colebat, observabat, verebatur. Natus enim est Vesalius anno humanæ salutis supra mille quingentos decimo quarto, calendis Ianuarij: quo anno Persarum Rex Turcas in maiori Armenia magna strage vicit. Verùm vt ad Doctorem nostrum reuertar: tanta fide, studio, & diligentia, munere docendi fungebatur: vt, cum sæpè occasiones, quibus ad quæsum & opes via patefiebat, offerrentur, nunquam ab officio suo se auocari passus fuerit. In ætate etiam iam graui, cum Senatus permisso à docendo vacare ei licuisset, muneris & officio suo præfuit diligenter. Quid? Cùm vltimè mensibus propter infirmitatem valetudinis abstineret à publico, auditores domi suæ instituebat. Habemus auditores, in hoc Professore nostro exemplum diligentia, quod imitemur omnes. Neq; verò solùm ea virtute præditus erat, vt vellet suam pulcherrimam artem excolere & amplificare: sed doctrina etiam in eo fuit tanta, vt posset. Quam, pulcherrimis illis virtutibus, quæ studioso homini necessarie sunt, consecutus erat: temperantia in voluptatibus, incredibili admirabiliq; studiorum constantia, & diligentia cum laboribus maximis coniuncta. Sine his etiam magna ingenia non longè progrediuntur. Nulla enim concordia studijs doctrinæ & sapientiæ, cum negligentia mollicie & prauitate intercedere solet. Itaq; in Bibliotheca, & inter libros, inquirendo perpetuè versabatur. In primis vetus illud & nobile præceptum semper sibi tenendum putabat: vt temporis quàm maximam rationem haberet. Vnde semper aliquid vel audiendum, vel legendum, vel scribendum, vel cogitandum, vel quærendum iudicabat. Quam ob causam in literis labores suscipiebat, perferebatq; incredibiles: in eo non priuatæ utilitati consulens, sed publicam utilitatem spectans. Quo etiam nomine omni laude est cumulandus. Alexander ille Magnus cum literarum laudem cum militari gloria coniungere vellet: discendi eas cupiditate inflammatus, sumptus magnos fecisse, & Aristoteli sexcenta talenta ad omnis generis animalia conquirenda, ex quibus multiplicis naturæ vis cognosci posset, dedisse fertur. Sed doctrinam hanc sibi peculiarem, neq; cum alijs communicatam voluit. At in nostro Medico longè diuersum studium. Cùm enim bonum tantò melius esse, quantò cum pluribus communicaretur, sibi persuasisset: laborum

[109]

D. LEONHARTI FUCHSII.

suorum fructus ad multos peruenire voluit. Itaq; nihil præclarior esse existimauit, quam omne studium atq; ingenium ad illam artem illustrandam conferre: quæ omnibus salutaris, & vsui mortalium maximè necessaria. Quare vt Onoltzbachij, ita & Tubingæ, edidit in lucem scripta plurima, spectata eruditionis atq; scientiæ: quæ eum de vita hominum optimè meritum esse declarant satis. Hi autem libri, dum in hac schola versatus est, ab eo euulgati, & in lucem emissi sunt: Hippocratis Epidemiorum liber sextus, recognitus & auctus plurimis in locis: Apologie tres, quarum prima aduersus Gulielmum Puteanum docet, Aloën aperire ora venarum: altera, aduersus Sebastianum Montuum, nonnulla Paradoxorum capita defendit: tertia in internis inflammationibus, pleuritide præsertim, è directo partis affectæ sanguinem mittendum esse ostendit: Explicationum, difficultium aliquot quæstionum, & hodie controuersarum, libri quatuor aucti & locupletati: Medicinæ methodus seu ratio compendiaria perueniendi ad veram solidamq; medicinam, mirificè ad Galeni libros rectè intelligendos utilis: item de vsitata huius temporis componendorum miscendorumq; medicamentorum ratione libri tres, ijs, qui praxim medicam exercent, maximè necessarij: Annotationes in libros Galeni de tuenda valetudine: De sanandis totius humani corporis eiusdemq; partium, tam internis quam externis malis, libri quinque, accurata diligentia conscripti: De historia stirpium commentarij insignes, adiectis earundem viuis plus quam quingentis imaginibus, nunquam antea ad naturæ imitationem artificiosius effictis: Accessit succincta vocum difficultium & obscurarum, passim in hoc opere occurrentium explicatio, idq; latina & populari lingua: Apologia aduersus Gualtherum Ryffium: Hippocratis Aphorismorum sectiones septem, è Græco in Latinum sermonem conuerse, & luculentissimis iisdemq; breuissimis commentarijs explicata: adiectis annotationibus, in quibus quotquot sunt in Galeni commentarijs difficiles loci, explicantur: Apologia aduersus Cornarium: De curandi ratione libri octo, causarum signorumq; catalogum breuiter continentes: Nicolai Myrepsi Alexandrini, medicamentorum opus in sectiones quadraginta octo digestum, è Græco in Latinum conuersum, luculentissimisq; annotationibus illustratum: Galeni aliquot opera latinitate donata, & commentarijs exposita & illustrata: vtpote de inæquali intemperie libro primo de differentijs & causis morborum & symptomatum libri sex: De iudicij libri tres: De curatione per sanguinis missionem liber vnus: De temperamentis libri tres: De differentijs febrium libri duo: De laborantium locorum notitia libri sex: Tabulæ sex in Galeni libros de morborum causis & symptomatibus: Tabula in librum de curandi ratione per sanguinis missionem: Tabulæ aliquot, vniuersæ Medicinæ summam & diuisionem compendio complectentes: De compositione Medicamentorum libri quatuor, aucti & diligenter recogniti, adiecto dispensatorio, vt vocant, qui liber antea desiderabatur: Libri quatuor de fabrica humani corporis: Institutionum Medicinæ, ad Hippocratis, Galeni, aliorumq; veterum scripta rectè intelligenda, mirè utiles libri quinque: qui aucti, & summa cura & diligentia recogniti, iam iterum in lucem emittuntur: Libellus, num morbifica aliqua de Galeni sententia sit causa continens. Post mortem in Bibliotheca reperti sunt hi libri, qui edentur ab hæredibus: Commentarij illi, quos hætenus audivissimè expectarunt omnes, de stirpium historia, in tomos tres, incredibili magnitudine digesti: ætate extrema à sene (mirum) propria manu scripti & confecti: stirpium icones continentes plures, quam mille quingentas. Hoc opere solertius, ingeniosius, laboriosius, & præclarior, in hoc genere hætenus visum esse nihil, confirmare non dubito. Sed plura de eo hoc loco non addo. Nam breui, vbi in lucem emissum fuerit: non modò expectationem diuturni desiderij omnem explebit, sed etiam longè superabit. Item paradoxorum libri tres, correcti & aucti: Commentarij in aliquot libros Galeni de simpl. medica. facultatibus: Libellus, quòd iecur sit sanguificandi primarium instrumentum: Commentarij in libros Galeni de medendi ratione XIII. Commentarij in sextum Epidemiorum, libri etiam de medendi ratione aucti & emendati: Annotationes in libros Galeni de Compo. medicamentorum localium, & id genus alia. Hæc & alia abundè satis demonstrant: Fuchsium propter labores maximos, & hoc de genere humano bene merendi studium summum, laude sempiterna, & amplissimis virtutis præmijs, quibus ornatus est, magnorumq; virorum commendatione fuisse dignissimum. Veteres præclarè de vita humana meritos in Deorum numerum referebant. Vnde etiam tam multiplex gentiliū Deorum turba originem sumpsisse videtur. Sed quàm pauci reperiuntur, quibus tam splendidum diligentia, laborum, eruditionis, virtutis, maximorumq; in rempublicam meritorum testimonium tributum sit: quale est hoc, quod nostro Philosopho est datum? Cùm enim potentissimus Imperator Carolus V. tantam viri doctrinam magnifico testimonio dignam iudicaret: insignia & ornamenta nobilitatis, non petenti, & recusanti etiam, obtulit. Grauiissimum hoc sapientissimi Imperatoris de meritis Fuchsi in rempub. præclarissimis, iudicium fuit. Fuit tanta virtus, tanta eruditio, fuerunt tanta merita, tanti Imperatoris comprobatione digna. Hac multarum rerum scientia in nobiliū & Principum virorum notitiam peruenit, non in Germania solùm, sed etiam apud gentes exte-

Leonharti
Fuchsi de
historia
stirpium
opus in-
signè.

):(ij ras,

ORATIO DE VITA ET MORTE,

*ras, in regionibus remotis. Hac à Tuscorum Duce Cosmo Medice, oblato honestissimo & amplif-
 simo annuo sexcentorum coronatorum stipendio, ut in Pisana Schola publicè Medicinam doce-
 ret, humanissimè sepè inuitatus fuit: id quod hæcenus paucis admodum Germanis contigit: ut
 ex superiori Germania in Italiam, eruditissimis in omni disciplinarum genere hominibus, libera-
 lissimisq; studijs affluentem, in tantam spem vocarentur. Hac amicitiam cum doctissimis viris,
 qui vel nostra memoria vixerunt, vel adhuc viuunt, coniunxit & coluit: quibus charus, gratus,
 & reuerendus fuit: omniumq; seculorum posteritas huius viri laudum immemor non erit. Neq;
 solum in Bibliotheca, & inter libros, tantus erat: sed & in publicis negotijs gerendis industria
 admirabili, & grauitate spectata. Hac de causa gubernatio Academiae semestris ei commissã fuit
 sapius. Quod munus quoties administrandum suscepisset, ita se gessit: ut grauissimi & sapientif-
 simi Magistratus auctoritatem tueretur. Ciues, ut filios, paterno amore complecti ac tueri:
 affectos iniuria subleuare: vim vlcisci: bonos laudare: negligentes excitare: officium facien-
 tibus præsidio & auxilio esse: contumaces cuiuscunq; essent ordinis, terrire minis: pœnis affi-
 cere: omnes pari & æquissima iuris moderatione complecti: omnes in officio continere: omni-
 bus ius suum tribuere. Ob hanc prudentiam, grauitatem, rerumq; vsus, eius collegij, quod
 ab optimo Principe Vrlico constitutum, à filio, Duce sapientissimo locupletatum, & liberaliter
 ornatum est, (in quo adolescentes egregia indole, maximis sumptibus, quò Ecclesijs pastores
 idonei non desint, nutriuntur,) præ cæteris commissæ sunt rationes: quod administrasse ipsum
 summa cum fide ac diligentia, & ad tolerabilem mediocritatem reuocasse, nemo ignorat. Ob
 hanc eandem viri excellentem virtutem & industriam: Scholæ Senatus & illius conturbenij
 (quod ab auctore Martinianum dicitur) administrationem ei commisit: cui ita præfuit: ut in
 ordinem redigeret omnes. In his occupationibus publicis ita versabatur: ut semper literarum
 amor maneret, carumq; studia desereret nunquam. Ut enim Vlysses (quem Homerus Græco-
 rum prudentissimum fecit) in asperissimis saxis Ithacam suam, in omnibus & laboribus & arum-
 nis cogitabat: ita Fuchsius semper ad Bibliothecam rediens, in maximis occupationibus, doctri-
 na studia nunquam intermittebat: ut nisi in literis viueret: viuere haud posse videretur. Qua
 in re imitatores & amulos habet non plurimos. Etsi enim permulti ingenij acumine præditi,
 & celeritate ad intelligendum sunt ornati: alij tamen inertissimum & desidiosissimum otium
 sectantur: alij voluptate mollescunt: alij, si hæc evitare possunt, ad quæstuosas artes se confe-
 runt, antequam puerili disciplina & institutione sint enutriti & eruditi. Agè verò, quanta
 omnibus in rebus mentis integritate erat? Sicut veritatis cultor, ita fraudis inimicus fuit: ni-
 hil simulabat prorsus. Fuit in antiquissima & prudentissima Athenarum vrbe Solon legisla-
 tor: qui sapientiæ gloria maximè in Græcia floruit. Is tamen, ut id, quod cupiebat, sine pericu-
 lo suo obtineret: stulticiam simulasse dicitur. Noster Philosophus nihil simulatè, nihil astutè, ni-
 hil insidiosè: omnia sincera, simplicia, libera, aperta. Cuius ergò viri, Auditores, maior laus es-
 se potest? Inter tot vigilias, labores, lucubrationes & occupationes quotidianas (de quibus hæ-
 cenus, quàm breuissimè potui, dixi) valetudine ita commoda & integra est vsus: ut ante grauis-
 simum illum morbum, quo sublatu est, nullum admodum corporis morbum senserit. Huic vxor
 Fridpergera cum summa diligentia & sollicitudine inseruiebat: mores suos ad mariti ingenium
 accommodabat. Ex quo amor in matrimonio constans & firmus semper exiit. Verùm, quæ con-
 ditio est rerum humanarum, quo tempore Medici nostri valetudini, maximè vxoris diligentia &
 cura fuisset opus: Coniunx charissima, grauissima & optima fœmina, anno supra millesimũ quin-
 gentissimum sexagesimo tertio, mense februario, mortem obiit, sibi quidem felicem, (nam inuoca-
 tione filij Dei feliciter è vita demigravit) suis autem, & potissimum seni nostro, acerbissimam.
 Quid mirum? vxorem amiserat, cum qua multis annis coniunctissimè vixerat: eamq; ob virtutes
 multas vehementer dilexerat. Sed tamen, quo erat animi robore, summum illum dolorem forti-
 ter ferebat: mœroriq; resistebat. Fortitudo enim in omni vita talis in eo fuit: ut in vultu, cogita-
 tionibus, in ore, & omnibus actionibus eluceret. Ceterùm cum res domestica & familiares, se-
 nem, quàm longissimè & latissimè suam artem diffundere cupientem, impedire viderentur:
 quò minus lucubrationes suas, præcipuè autem illud opus penè diuinum (de quo paulò supra
 mentionem fecimus) de stirpium historia, recognoscere & conficere posset: anno sequenti, va-
 letudinis & occupationum suarum rationem habens, alteram duxit vxorem: in re domestica
 adiutricem: viduam, matronam honestissimam, admodum religiosam, matrem familias bonam,
 senisq; nostri valetudini accommodatam. Hanc antea in matrimonio habuit optimus vir, Mi-
 chael Greterus, Pastor Ecclesiæ in Salinis Suenicis, pietate præstantissimus. Fecit, ad quod
 eum non libido, sed necessitas impellebat. De temperantia enim, modestia, & continentia,
 testis est vita, à primis statim annis per omnem ætatem acta. A pueris namq; ad modestiam,
 temperantiam, sobrietatem, diligentiam, & labores se assuefaciens: ut frugalitatem amauit, ita
 vitam delicatiorē, molliorē, & luxui deditam fugiebat: D. Basilij concionem secutus:
 δὲ τῆ γαστρὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐπιπέτεται, οὐχὶ τὰ ἡδίστα. Nec imitabatur eos, qui in copia, & rerum af-
 fluentia*

D. LEONHARTI FUCHSII.

fluentia sumptibus profusis viuunt, patrimonia profundunt, fortunas obliguriunt: sed cum aliquando in adolescentia, pecunia non abundasset: eam postea custodiendam, & ad necessarios vitæ usus seruandam, non profundendam iudicauit: cui tamen ita semper pepercit: vt legitimos & honestos sumptus facere recusaret nunquam. Quid multis? Cum semper à voluptatum illecebris disunctissimus fuisset: summa erat eius in victu temperantia. Vt iam mihi hac in parte, tanta dicendi facultas & copia esset: vt hanc pulcherrimam & maximam virtutem, (temperantiam & modestiam dico) ea commendatione, quæ potest esse diligentissima, omnibus commendare possem. Eius enim vis, natura, & utilitas, ita se latè explicat & diffundit: vt vix vlla virtus magis in vita humana necessaria videatur. Tenet enim modum in omnibus, quæ fiunt, quæq; dicuntur: quem vltra citraq; nequit illud, quod rectum appellatur, consistere. Quid, quæso magis commendat Christiani nominis homines, quàm grauitas in vestitu? constantia in pretermittendis corporis voluptatibus? in edendo bibendoq; frugalitas? In hac virtute summum decus & ornamentum consistit: hæc ad summa dignitatis fastigia euehere potest: hæc est, quæ ex infimo loco ad summum homines deducit: hæc ex obscuris nobiles reddit: hinc omnis pendet vitæ honestas: hinc actiones rectæ & laudabiles oriuntur omnes. Siquidem qui turpiori intemperantiæ, omnium perturbationum matri, dediti, immodicis epulis & potationibus indulgent: facultates suas absorbent: contrahunt æs alienum: bonitatem ingenij vitijs corrumpunt: Et quod maximum est, Religionem colere, diuini numinis misericordiam implorare, non possunt. Quare hanc virtutem anteponamus rebus omnibus: omni cura, studio, animi contentione, hanc apprehendamus, colamus, foueamus, reueremur. Nisi multa propter breuitatis & temporis rationem prætermittenda existimarem: proferrem copiam exemplorum in vtraque partem, tam ex Græcis, quàm ex Latinis Scriptoribus: quibus demonstrarem, non respublicas tantum, sed priuatos etiam, & inferioris ordinis homines, duce modestiâ, ad magnos honores, ad magnam potentiam peruenisse: contra, eiusdem neglectu perijisse miserè. Sed temperantissimi Medici nostri exemplum ob oculos nobis ponamus: qui huius virtutis cultu eò peruenit: quo ipsum peruenisse admiramur omnes. Idem adiutrice hac diuina virtute sibi corporis robur, & valetudinem integram, supra annos sexaginta conferuauit, eadem duce, corporis sui eximiam formam coluit & exornauit. Fuit enim (vt de illo natura beneficio, quod à Philosophis in felicitatis partibus numeratur, egoq; ferè præterieram, breuiter dicam) fuit Fuchsius egregia & liberali corporis figura, & statura apposita ad dignitatem, cum aperta & venusta membrorum conformatione. Vox magno viro & Philosopho digna, grauis, clara, plena. Motus corporis & incessus, neq; languens, neq; concitatus, neq; insolens: sed planè talis, in quo nulla ineptia inesset. Magna hæc, magna esse fateor. Sed, quæ longè maiora, hanc corporis dignitatem, in doli elegantia ita cohonestabat: vt animi pulchritudo, ipsa corporis forma & elegantia, venustior esse crederetur. Gratiior enim est (vt Poëta testatur) pulchro veniens è corpore virtus. Et sanè ex eius vita per omnem ætatem astra facile apparet: singulari naturæ & ingenij bonitate, egregiaq; & præclara indole, præditum fuisse: quam à parentibus secum in hanc lucem attulerat. Et si enim apud Homerum Telemachus paucos parentum similes esse affirmat, inquit: ποῦροι γάρ εἰσι πάντες ὁμοιοί πατρὶ πέλοιοι: οἱ πλείονες καὶ κίε, πάντες δὲ τὴν πατρὸς ἀρετὴν. Id quod interdum fieri solet: sæpenumero tamen, vt robur, forma, valetudo, aliaq; corporis commoda sunt hereditaria: sic & sanctissimarum virtutum, hereditatem liberos à parentibus accipere sæpe videmus. Sic Polemarchus non solum bonorum, sed etiam paternæ virtutis κληρονομήσας à Platone inducitur. Sic Fuchsius maiorum virtutem tutatus est: neq; solum tutatus est: sed ita etiam auxit, amplificauit, & illustrauit, bonitate ingenij, industria, diligentia, doctrina, consiliorum prudentiâ, & omnis virtutis, sapientiâ, religiosæq; pietatis studio: vt familiæ illius laudes inter mortura sint nunquam. Atq; hic cursus vitæ fuit. Reliquum est, vt de morte eiusdem quàm breuissimè exponamus. Cum in rebus optimis, de quibus hætenus est dictum, naturam suam vsq; in sexagesimum quintum annum studiosissimè & vehementissimè exercuisset: eius valetudo infirmior, & natura imbecillior esse cæpit: tum quòd per omnem superiorem vitam maximos labores, eosq; reipub. causa suscepisset: tum quòd iam ætate affecta, & summa senectute esset. Quapropter cum superioribus diebus in morbum grauissimum & periculosissimum incidisset: facile is naturæ vim vigilijs, curis, & laboribus antea clæ vitæ, exhaustam superauit. Ac licet amici iniriò benè sperarent: ipse tamen ex certis indicijs morbum hunc, sinem huius caducæ vitæ allaturum, præsagiebat. Neq; propterea mortis metus ei iniiciebatur: non mortis aduentu exhorrescebat. Verum cum eam nihil aliud, quàm ex hac mortali, ad sempiternam & felicissimam vitam, ad cælestem ciuitatem, ad Christi regnum, demigrationem esse iam olim didicisset: pro religiosa, qua semper fuit, fortitudine, aquisitimo animo se ab hac vita discessurum fortiter affirmabat: præsertim cum sibi Deum non tam adempturum longiorem vitam, quàm maturum sinem daturum intelligeret. Satis enim ipse sibi vixit. Omnia enim studia sua, omnes actiones suas, ad publicas cōmoditates, pietatē, et Religionem retulit. Verè etiam gloriæ, quæ æternam consecutus est, vixit satis: si Scholæ maximoperè eum requirenti, si

)(ij nobis,

ORATIO DE VITA ET MORTE, D. LEON. FVCHSII.

nobis, eundem desiderantibus, satis diu superstes fuisset. Toto morbi tempore, vigiliarum somniq̄, nec die, nec nocte discriminata tempora habere potuit. Vnde permolesta ei fuit insomniā: & quoties somnus eum complecti cœpiisset: facile è somno suscitabatur: & quoties excitabatur: cum diuini numinis inuocatione, se, & spiritum suum immortalī Deo commendabat. Sermones similes fuerunt superiori actæ vitæ: pleni constantiā, fortitudinis, religionis, pietatis. Memorabile hoc est in optimo nostro sene: quoties de Religione, rebus Diuinis, Deo, æterna vitā, cum amicis, ipsum quotidie officij & amicitia causa inuisentibus, etiam in grauisimo morbo, conferebat, ita dilucidè, purè, latè, eleganter, aptè, piè, constanter, & fortiter, animi sensa explicabat: vt ex morbo nullo infirmus esse videretur. Et fuit sanus animo semper, etiam in corporis ægitudine maxima. Christiana enim patientiā, religiosā pietatis, omnisq̄ virtutis, documenta dedit maxima. Euangelij doctrinam constanter ad extremum vsq̄, spiritum profitebatur: in Christo Iesu, qui pro mundi delictis vitam & sanguinem profudisset: & solus ab æterna morte nos miseros liberasset: & vnicus ab æterno patre aduocatus, mediator, & seruator humano generi datus esset: se spem omnem collocatam habere testabatur: per huius mortem aditum se patefactum habere ad cœlestem ciuitatem, & æternam & felicissimam vitam, constantissimè assueuerat. Cùm autem morbus quotidie magis inualesceret: tandem ad sextum Idus Maij intra septimam horam & octauam antemeridianam, hanc caducam & miseram vitam cum immortalī & sempiterna permutauit, placidè & omnino feliciter: inter amplexus charissimorum filiorum, & vxoris honestissimæ, summa cum testificatione constantiā, Religionis, omnisq̄ pietatis: & inuocatione eius, quem per omnem vitam coluerat, filij Dei, Domini nostri Iesu Christi, lenissimo mortis sopore. Corpus postridie ad eandem sepulturam est datum: ad quam, Annam, honestissimam Matronam, primam vxorem, dari vidimus. Atq̄, ita amisimus clarissimum virum, Leonhartum Fuchsiū, Medicum & Philosophum præstantissimum: exemplum diligentia & laboris: decus atq̄, ornamentum Scholæ nostræ singulare. O mortem detrimensam Reipublicæ: nobis omnibus acerbam. Cui enim ista mors ob utilitates publicas non esset acerbissima? Quis tam graui Reipublicæ vulnere imposito, quo superiora ex multorum doctorum hominum obitu accepta, quæ consenuisse iam videbantur, refricantur & recrudescunt, non doleret? Quis non lugeret mortem talis & tanti viri? Quis non lachrymas, officio & pietate plenas effunderet? Præsertim cùm in ista paucitate talium virorum, maxima sint & periculossimæ metuendæ commutationes & inuersiones rerum publicarum.

Veruntamen in hoc communi luctu modum tristitia & doloris statuere debemus: ne, si nostra causa eum lugere nimium pergamus, ei æternam felicitatem inuidere, idq̄, velle, quod Deus nolit, videamur. Ergo recremus nos, illoq̄, solatio nos consolemur: quod iam particeps æternæ felicitatis, & coheres Christi, cœlestibus commoditatibus & gaudijs fruitur: inter beatas animas versatur: Patriarchas omnes, sanctosq̄, Apostolos intuetur: viuunt felix atq̄, beatus, cum Deo Patre, cum Christo Domino, cum diuino spiritu. Quod vt & nobis omnibus feliciter contingat: Iesum Opt. Max. precor, cuius laus & honos, gloria & potentia, in æuum sempiternum permanebit.

